

VERKLARING

Hierbij verklaart ondergetekende, de heer _____, in zijn hoedanigheid
van RDM Submarines B.V., het volgende.

1. Met betrekking tot een mogelijke leverantie aan Thailand en gelet op het schrijven van Koninklijke Begemann Groep N.V. d.d. 26 september 1995 aan het Ministerie van Economische Zaken dienaangaande, verklaart RDM Submarines B.V. hierbij, dat uit de door de Minister af te geven autorisatie als bedoeld onder 2., ook indien de order gestalte mocht krijgen, geen enkele juridische en financiële aansprakelijkheid voor de Staat kan voortvloeden en dat door Begemann en/of RDM geen export-vergunning aangevraagd zal worden voor dit project en geen contract ter zake ondertekend zal worden alvorens wij daarvoor expliciet schriftelijke toestemming van het Ministerie van Economische Zaken hebben verkregen.
2. Ik stem erin toe dat deze toestemming van het Ministerie van Economische Zaken zonder opgave van redenen kan worden onthouden.

Rotterdam, 26 september 1995

RDM SUBMARINES B.V.

KONINKLIJKE BEGEMANN GROEP N.V.

24-2-2011

ED/CHPC/MP
95079566

89

Geachte heer
13 NOV 95 09 DEC 95

GEDEPONEERD
13 FEB 1996

Ministerie van Economische Zaken
DMP
t.a.v. de heer
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Rotterdam, 13 november 1995

Onze ref.: RI125414..

Geachte heer

Hierbij zenden wij U een overzicht van de projecten waaraan door RDM Submarines bv momenteel wordt gewerkt. Het is de bedoeling dat U elke twee maanden een "Update" ontvangt van dit overzicht.

Wij hopen door het regelmatig verstrekken van deze informatie een bijdrage te leveren aan een vlotte en vruchtbare dialoog met de diverse geïnteresseerde- en betrokken partijen in het voortraject van een opdracht.

Mocht U in dit verband nog specifieke wensen of suggesties hebben dan vernemen wij dat gaarne.

Met vriendelijke groeten,

RDM Submarines b.v.

MD
YVV

u

24-2-2011

BEGEMANN

90

Zijne Excellentie de
Minister van Financiën
Dr. G. Zalm
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Breda, 11 december 1995

Excellentie,

Wij hebben kennis genomen van het standpunt van de Nederlandse Regering dat geen exportvergunning zal worden verleend voor levering van onderzochoten of secties daarvan door de Rotterdamsche Droogdok Maatschappij aan de Republic of China (Taiwan).

Niettegenstaande dat wij dit standpunt ten zeerste betreuren, bevestig ik U met dit schrijven dat noch ~~de~~ Koninklijke Begemann Groep ^{N.V.} noch de Rotterdamsche Droogdok Maatschappij als gevolg van voormelde weigering tot het verlenen van een exportvergunning enige schadevergoeding zullen claimen jegens de Nederlandse Staat.

In de hoop dat onze toekomstige verzoeken een meer positief antwoord mogen kennen, teken ik

met de meeste hoogachting,
KONINKLIJKE BEGEMANN GROEP N.V.

*naast enige met deze verzoek
schrijven verbonden groeps
maatschappijen.*

Koninklijke Begemann Groep N.V.

Speelhuislaan 173, 4815 CD Breda - Postbus 2189, 4800 CD Breda
Tel. (31) 76 - 5717000 Fax (31) 76 - 5717007

TOTAL P.02

24-2-2011

91

23 JAN. 1996

GEDEPONEERD
13 FEB 1996

Ministerie van Economische Zaken
DMP
t.a.v. de heer
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

ID / CMPC #
96008643

5 FEB 1996

Rotterdam, 22 januari 1996

α. 2. 10

Onze ref.: RI125602.G

Geachte heer !

In november 1995 zonden wij U een overzicht van de lopende onderzeebootprojecten.

Bijgaand ontvangt U een up-date van deze lijst per 8 januari 1996.

Het is onze bedoeling U elke twee maanden een bijgewerkte lijst te zenden.

Mocht U vragen, opmerkingen of suggesties hebben m.b.t. het overzicht, dan vernemen wij dat gaarne.

||

Met vriendelijke groeten,

RDM Submarines b.v.

[Handwritten signature]

[Handwritten initials]

Aan
 Koninklijke Begemann Groep N.V.
 Postbus 2189
 4800 CD Breda

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
29-2-1996		FD/96011137	
Onderwerp			

Onder verwijzing aan de recente persberichten betreffende de (voorgenomen) verzelfstandiging door uw vennootschap van de RDM bedrijven alsmede aan ons telefoongesprek van heden, verzoek ik u mij zo spoedig mogelijk de informatie terzake van de modaliteiten van bedoelde verzelfstandiging te doen toekomen, welke nodig is om te bezien of en in hoeverre deze de positie van de Staat uit hoofde van de begin 1995 met RDM en uw vennootschap gesloten contracten (het Moray-1400 contract en de saneringsovereenkomst) regardeert.

U deelde mij mee mij hierover met ongeveer een week hierover te kunnen informeren. Wellicht ten overvloede deel ik u mee er op te vertrouwen dat u geen stappen zult zetten die de positie van de Staat uit hoofde van bedoelde overeenkomsten schaden.

In afwachting van uw berichten,

Hoogachtend,

Bezoekadres
 Bezuidenhoutseweg 20

Doorkiesnummer
 (070) 37

Telefax
 (070) 3

Hoofdkantoor
 Bezuidenhoutseweg 30
 Postbus 20101
 2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
 Telefax (070) 347 40 81
 Telex 31099 ecza nl
 Telegramadres ecza gv

X-400 adres S=EZPOST/C=NL/A=400NET/P=MIN EZ
 Internetadres ezpost@minez.nl

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

24-2-2011

Nota

Ministerie van Economische Zaken

11/1/97

Auteur

Toestelnummer

Notanummer

ID/FZI 96017477

Datum

8-3-1996

Uiterlijk bij geadresseerde

Medeparaaf en datum

95

Aan

Informatiekopie aan

Archief

Bijlage(n)

2

Onderwerp

R.D.M.

Samenvatting en conclusies

Aanleiding

Uw verzoek om informatie betreffende de voorgenomen verkoop van RDM cs. door Begemann, de consequenties daarvan voor de overheidscontracten incl. de zwaardviscontracten.

Advies:

Contract op te nemen met de heer (thans in het buitenland) met het verzoek om copie van de brief aan chinese ambassadeur en een voorbehoud maken m.b.t. RDM-deal gelet op het lopende overleg.

Toelichting:

In de huidige structuur is Begemann de moeder van RDM Technology Holding (RDMTH) en RDMTH is de moeder van RDM Technology B.V. (= algemene werktuigbouw), RDM Submarines B.V. en RDM B.V. (= RDM-oud).

In de (voorgenomen) nieuwe structuur is RDM Holding N.V. (gevestigd op Curaçao) de moeder van RDMTH.

Volgens aan de vakbonden verstrekte informatie: "Aangezien de huidige groepsfinancieringen door en van Begemann door de nieuwe aandeelhouder zullen worden overgenomen als onderdeel van de transactie, zullen er tussen Begemann en RDM-Groep geen (financiële) banden tussen bestaan".

Door ons opgevraagde informatie (zie FD brief) bleef steeds uit. Ook de vakbonden hebben zeer veel vragen gesteld aan dhr. en daar geen antwoorden op gekregen. Vakbonden hebben overigens gewezen op de SER-fusiecode die Begemann in deze niet naleeft. De heer meent dat dat niet hoeft omdat de feitelijke zeggenschap niet wijzigt. heeft alle prio-aandelen in Begemann en heeft alle aandelen in RDM Holding N.V.). Vakbonden zijn het hier absoluut niet mee eens en eisen inzage in

Ontvangen

Verzonden

Terugontvangen

Paraaf en datum

modaliteiten van verkoop en continuïteitsgaranties nu Begemann als garanderende moeder wegvalt.

De heer _____ van de Begemann Groep komt 14 maart a.s. mondeling de voorgenomen verkoop uiteenzetten en zo mogelijk onze vragen beantwoorden. Wij stellen voor dat u na dit gesprek de heer _____ schriftelijk om een schriftelijke herbevestiging vraagt van alle RDM-afspraken met Begemann.

Zwaardvissen

De 2 zwaardvissen-onderzeeboten zijn door Domeinen verkocht aan RDM Technology Holding (contract getekend door _____). In dit contract staat dat RDMTH alleen aan overheden mag doorverkopen, dat daarvoor een exportvergunning van EZ en BZ nodig is en dat de koper een end-user verklaring moet afgeven.

RDMTH is dus niet vrij in het verkopen zonder onze toestemming en kan formeel niet verkopen aan RDM Holding op Curaçao. Export vanaf de Ned. Antillen valt onder onze exportwetgeving; m.a.w. een sluiproute via de Antillen ligt niet voor de hand.

Taiwan

In december '95 heeft _____ een brief gestuurd naar min. Fin. (zie bijlage) waarin hij kennelijk accepteert dat niet naar Taiwan geëxporteerd mag worden en dat Begemann noch RDM een verbonden maatschappij ^{aan} enige schadevergoeding zullen claimen jegens de Staat. In deze laatste brief staat niet met zoveel woorden dat Begemann/RDM in de toekomst toch niet naar Taiwan zullen exporteren; het afzien is duidelijk gekoppeld aan een weigering op een concreet verzoek.

De heer _____ heeft al eerder toegezegd een brief te zullen sturen aan de Chinese ambassadeur waarin hij verklaart dat Begemann en de RDM definitief afzien van export naar Taiwan.

De heer _____ heeft kennis kunnen nemen van een conceptbrief, maar heeft nooit vernomen dat de brief ook werkelijk verzonden is. De heer _____ kon ook vandaag geen bevestiging van verzending krijgen. Wellicht dat u de heer _____ hierover kunt aanspreken.

Moray-contract

Zoals bij andere defensiecontracten met RDM staat Begemann garant voor nakoming. Wij gaan ervan uit dat verkoop van RDM deze garantie niet aantast ondanks mededelingen van Begemann aan de vakbonden (zie hierboven). RDM (oud), RDMTH en Begemann garanderen ieder volledige terugbetaling als RDM-submarines in gebreke blijft. Herbevestiging lijkt gewenst na ons gesprek op 14/3.

Bodemsaneringsovereenkomst

Begemann garandeert de nakoming van betalingsverplichtingen aan de Staat en Rotterdam door RDM, RDM submarines, RDMT en RDMTH t.b.v. het saneringsfonds zodra de ondernemingen daartoe in staat zouden zijn. Herbevestiging lijkt gewenst na ons gesprek op 14 maart.

plv. dir. Fabricage en Zware Industrie

To:
Cc:
Bcc:
From:
Subject: re: RDM-Begemann
Date: Monday 18 March 1996 14:11
Attach:
Certify: N

Is niet over gesproken: Ik schat echter in dat het voor de heren een hele dobber zal worden om van de hoofdelijkheid af te komen, we hebben dat ook laten doorschemeren.

| Dank voor je mail met het verslag van je gesprek van donderdag j.l. met
| Belangrijk is dat de intercompany-verhoudingen (vorderingen-schulden) -
| waarnaar
| begin 1995 zorgvuldig gekeken is met het oog op de continuïteit van RDM cs
| (o.a. om
| domino-effecten te voorkomen als één vennootschap onverhoopt zou omvallen) -
| ten
| gevolge van het losmaken van RDM cs uit KBG niet zodanig veranderen dat het
| continuïteits-risico voor RDM hierdoor wordt vergroot.
| Is dit aspect ook besproken en wordt dat in de beloofde brief van KBG
| meegenomen?

26/3

960 21599	
Inkomsten	Reactie voor
26 MRT. 96	10 APR. 96
ROM	
SV 950 22632	

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. de Weledelgeleerde heer
I
Postbus 20101
2500 EC 's-GRAVENHAGE

Breda, 25 maart 1996
Ref. C

26/3

Betreft: garanties betreffende bodemsanering van het voormalige RDM-terrein en betreffende het Moray-contract, afgegeven door Koninklijke Begemann Groep N.V. aan de Staat der Nederlanden

Mijne heren,

In vervolg op uw brief d.d. 29 februari 1996, vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Zoals reeds in het overleg tussen de heren _____, voorafgaande aan de persberichten in casu, is besproken, is het inderdaad zo, dat er een koop-/verkoopovereenkomst is gesloten met betrekking tot de verkoop van de aandelen RDM Technology Holding B.V. door Koninklijke Begemann Groep N.V. aan RDM N.V.

Levering heeft echter nog niet plaatsgevonden, maar de "closing" zal één dezer dagen plaatsvinden.

In voornoemde koop-/verkoopovereenkomst is onder meer geconstateerd, dat Koninklijke Begemann Groep N.V. jegens de Staat der Nederlanden bepaalde garanties heeft gegeven en arrangementen is aangegaan in verband met de bodemsanering van het voormalige RDM-terrein en het Moray-contract.

In het voorkomende geval, dat wij in de bestaande situatie wijziging zouden willen aanbrengen, bevestigen wij u bij deze, dat wij alsdan hiervoor vooraf met u en eventueel andere betrokken partijen in overleg dienen te treden.

Vertrouwend u naar behoren te hebben geïnformeerd,

hoogachtend,
Koninklijke Begemann Groep N.V.,

Koninklijke Begemann Groep N.V.

Nota

Ministerie van Economische Zaken

Auteur

Toestelnummer

Notanummer

ID/FZI/96022086

Datum

27-3-1996

Uiterlijk bij geadresseerde

Medeparaaf en datum

CMPC e

Aan

dr

Directeur-generaal van
Industrie en Diensten

Informatiekopie aan

Archief

F&D

Bijlage(n)

Onderwerp

RDM

Samenvatting en conclusies

In vervolg op onze nota van 8 mei jl. heeft op 14 maart een gesprek plaatsgevonden bij F&D met dhr. an de Begemann Groep. In dit gesprek is bevestigd dat de Begemann Groep zijn verplichtingen jegens de Staat m.b.t. RDM onverkort zal nakomen. In een brief van 25 maart wordt één en ander nogmaals herhaald dat de door Begemann afgegeven garanties in verband met de bodemsanering van het voormalige RDM-terrein en het Moray-contract niet gewijzigd zijn. Begemann blijft daarbij dus garant staan. Over eventuele door Begemann gewenste toekomstige wijzigingen daarin zal vooraf met ons worden overlegd. Er wordt erkend dat de Staat daarmee zal dienen in te stemmen.

Zwaardvissen

Defensie stelt dat bij het verkoopcontract van de Zwaardvissen met rariteiten rekening is gehouden. Mede n.a.v. uw vraag heeft nog aanvullend overleg met BEB en BZ plaatsgevonden.

De situatie is thans: De 2 Zwaardvissen zijn door Domeinen verkocht aan RDM Technology Holding (met één werknemer en één aandeelhouder die tevens het contract getekend heeft, te weten). Begemann is in het geheel geen partij in dit contract! Het contract bevat een bepaling die door BZ/BEB wordt uitgelegd als verdergaand dan de voorwaarden conform wapenexportbeleid, te weten: export kan alleen plaatsvinden als EZ en BZ het land waarnaar geëxporteerd gaat worden, aanvaardbaar vinden voor het exportproduct. Dit is vager, maar geeft ruimere mogelijkheden om export te blokkeren.

In het contract staat voorts dat alleen aan regeringen van andere landen die tevens eindgebruiker zullen zijn, verkocht mag worden. BEB en EZ hebben ook de Nederlandse Antillen op de lijst van landen staan waarvoor een wapenexportvergunning nodig is. Dus RDM is niet vrij de Zwaardvissen naar de Nederlandse Antillen uit te

Ontvangen

Verzonden

Terugontvangen

Paraaf en datum

voeren en daar te verbouwen. De regering van de Nederlandse Antillen is geen end user en daar krijgt RDM geen vergunning voor.

Conclusie: RDM zal ten alle tijde bij EZ en BZ moeten komen alvorens de Zwaardvissen te kunnen verkopen of het land uit te brengen.

Directeur Fabricage en
Zware Industrie

24-2-2011

Nota

Ministerie van Economische Zaken

Bur. Min.
ontv. 18/4

102

Auteur

Toestelnummer

Notanummer

ID/FZI/96025524

Datum

11-4-1996

Uiterlijk bij geadresseerde

Medeparaaf en datum

ID/CMPC

Aan

De heer minister

Informatiekopie aan

Archief

Bijlage(n)

Onderwerp

RDM-onderzeeboten / Indonesië

Samenvatting en conclusies

Samenvatting

De RDM-directie richtte zich tot ons met het verzoek tot het verkrijgen van een licentie van de overheidskennis voor het bouwen van één Moray-1400 onderzeeboot. Indien u hiermee instemt, kan de heer DGI&D namens u de daarvoor noodzakelijke overeenkomst tekenen op het moment dat het echt noodzakelijk is.

Toelichting

In het kader van het algemene reddingsplan van RDM in 1994 is door EZ/Defensie een studie-opdracht verstrekt aan RDM (i.c. RDM-submarines) om een Moray-1400 onderzeeboot te engineeren als afgeleide van een eerder studieproject, de Moray-1800. Kosten . Deze studie is nog niet afgerond.

Ten tijde van het opzetten van het reddingsplan was reeds langer intensief gesproken met Indonesische autoriteiten over de verkoop van onderzeeboten (2 oude / 1 nieuwe). Zoals u bekend kon de financiering van de 2 + 1 order niet rondkomen (o.a. onvoldoende regres geboden door de Begemann groep). Eind 1995 heeft Domeinen in opdracht van Defensie de 2 oude onderzeeboten verkocht aan RDM. Deze liggen al fysiek bij RDM. RDM, waarvan de overdracht van de aandelen nog steeds niet duidelijk is, is verder gegaan met de onderhandelingen met Indonesië en met de Engelse scheepswerf VSEL (Vickers).

Volgens RDM lopen de gesprekken in Indonesië over 2 + 1 voortvarend. NCM is bereid de exportkredietverzekering voor de 2 oude onderzeeboten voor RDM voor z'n rekening te nemen onder voorwaarden en heeft daartoe een voorstel bij Min.Fin. ingediend. De financiering wordt door ING geregeld.

De Moray-1400 zou voerbouwd kunnen worden bij VSEL (en bij RDM) waardoor exportkredietverzekering bij de Britse ECGD kan plaatsvinden in plaats van de NCM. De acceptatie door ECGD is volgens de Engelse financier Montagu Midlandbank

Ontvangen

Verzonden

Terugontvangen

Paraaf en datum

In te vullen door Secretariaat Generaal

18/4/96

18/4/96

bij de gekozen constructie niet of nauwelijks een probleem. Op deze wijze kan RDM de Nederlandse weigering om de Moray in dekking te nemen, pareren als de Indonesische overheid besluit tot de 2 + 1 aanschaf. Volgens RDM zou de financiering van de Moray geregeld zijn en zou het Nederlandse aandeel in de ECGD dekking zijn meegenomen (zie bijlage).

De contractuele relaties van de Moray zouden er als volgt uitzien:

Indonesië sluit contract met RDM Technology Holding; RDM Technology Holding sluit sub-contract met RDM Submarines (i.c. de licentienemer); RDM Submarines sluit sub-sub-contract met VSEL (voor de bouw incl.sub-licentie).

Aannemende dat export van onderzeeboten aan Indonesië politiek geen probleem vormt en de financiering/verzekering zoals bovenstaand gememoreerd geen probleem meer zou vormen, past het ons inziens in de geest van de afspraken ten tijde van het reddingsplan dat RDM zo mogelijk ook de Moray-kennis zou mogen toepassen. Wij adviseren u dan ook RDM een licentie te geven voor één Moray met als eindbestemming Indonesië met de mogelijkheid van een sub-licentie aan VSEL voor deze ene onderzeeboot. Het risicovolle traject met zeer hoge opstart- en leerkosten van een eerste onderzeeboot en om RDM een extra kans te geven de eerste Moray te bouwen

geen ander bericht naar buiten kunnen gaan dan een positieve grondhouding van de overheid. Op het daartoe geëigende moment zou ik dan zo nodig snel de contractuele fase kunnen afronden.

Gaarne uw instemming met deze aanpak.

Directeur-generaal van
Industrie en Diensten

Ministerie van Economische Zaken
T
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

GEDEPONEERD
09 JUN 1996

Rotterdam, 2 mei 1996

10	
Nr. 1	96029269
Ingekomen	Reactie voor
03 MEI 96	26 MEI 96
Kl:	1-824-2:629-12
Flot.n:	

Onze ref.: 96020.

dep 7/6/96

Geachte heer

In vervolg op onze brief d.d. 2 juni 1995, kenmerk 95006.THP en onze gesprekken van enige tijd geleden, kunnen wij u tot ons genoegen mededelen dat wij Vickers Construction and Engineering Ltd. te Barrow (UK) bereid hebben gevonden, om onder onze supervisie, een onderzeeboot van de MORAY-1400 klasse te bouwen en te leveren aan de marine van Indonesië.

Om vertraging te voorkomen bij het formaliseren van de voormelde bereidheid is het wenselijk dat wij uw instemming zullen ontvangen met betrekking tot het gebruik van de PDS-informatie zoals bedoeld in voormelde brief met bijlage. Daarom verzoeken wij u vriendelijk om daaraan de nodige aandacht te schenken zodra u dit zal conveniëren.

Hoogachtend,

RDM Submarines b.v.

RDM Submarines b.v.

21 Heijplaatstraat, P.O. Box 801, 3000 AV Rotterdam, The Netherlands.

Phone (+31 10) 487 9111. Telefax (+31 10) 487 2500.

ABN-AMRO Bank no. 41.82.10.462. Postbank no. 3544221. VAT no. NL803386436B01.

Registered in Rotterdam no. 24252886.

24-2-2011

*des
dmi RDM.*

Aan
RDM Submarines BV
Postbus 801
3000 AV ROTTERDAM

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
07. JUNI 1996		ID/FZI/ 96033999	1
Onderwerp	Gebruiksrecht PDS-informatie		

Tot mijn ministerie richtte u het verzoek tot instemming met betrekking tot het gebruik van de PDS-informatie over de Moray-1400 klasse onderzeeboten. Uw verzoek heeft betrekking op de door u in overheidsopdracht ontwikkelde kennis m.b.t. de Moray-onderzeebootklasse. Daar de kennis voor de Moray-1400 deels afgeleid is van de Moray-1800-kennis, heb ik uw verzoek gezien als wenselijk voor het gehele kennispakket. Gelet op de bijzondere omstandigheid waaronder in uw onderneming is gewerkt aan de Moray-1400-studie en het buitengewoon complexe traject om opdrachten voor onderzeeboten te verkrijgen, en nu het gaat om een eerste exemplaar van een nieuw ontwerp dat niet reeds is aangeschaft door het land van vestiging, ben ik bereid u een éénmalige licentie te verstrekken met een mogelijkheid van sub-licentie aan VSEL. Deze éénmalige licentie geldt niet voor de informatie aangaande de signatuur predictie methodes. Tevens geef ik toestemming tot het verlenen van een licentie aan VSEL voor het gebruik van de kennis zoals ontwikkeld in gevolge het tussen RDM en de Minister van Defensie gesloten contract tot ontwikkeling van een Moray-1800. Deze licentie respectievelijk toestemming heeft betrekking op één Moray-1400 onderzeeboot te leveren aan Indonesië. Voor meer onderzeeboten in de Moray-klasse dan wel ten behoeve van het bouwen voor andere landen dient u opnieuw een verzoek in te dienen. Voor deze licentie voor de eerste Moray-1400 onderzeeboot zal ik u geen fee in rekening brengen, omdat deze als prototype kan worden beschouwd. Wel wijs ik u erop dat aan het verkrijgen van licenties respectievelijk toestemming voor het bouwen van meer Moray-onderzeeboten conform de Moray-1400 en 1800 overeenkomst een betaling voor licentierechten e.d. zal worden gevraagd.

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 20

Doorkiesnummer
(070) 311 3333
Telefax
(070) 311 3333

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Telex 31099 ecza nl
Telegramadres ecza gv

X-400 adres S = EZPOST/C = NL/A = 400NET/P = MIN EZ
Internetadres ezpost@minez.nl

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

24-2-2011

Deze licentie respectievelijk toestemming wordt mede gegeven onder de voorwaarde dat RDM de kennis tot stand gekomen in het kader van de verdere ontwikkeling en bouw van de Moray-1400 ten behoeve van Indonesië, om niet ter beschikking stelt aan de Staat en dat de Staat het onbeperkte, niet-exclusieve en kosteloze recht heeft daarvan gebruik te maken ter voldoening aan eigen behoeften. Tevens dient RDM in de (sub)licentie-overeenkomst met VSEL in ieder geval zeker te stellen dat naast het dienaangaande in de Moray-1400 en 1800 overeenkomst gestelde met betrekking tot geheimhouding en beveiliging, VSEL de door RDM ter beschikking te stellen informatie uitsluitend zal aanwenden voor de bouw van één Moray-1400 ten behoeve van Indonesië. In vorenbedoelde (sub)licentie-overeenkomsten waarbij sprake is van uitwisseling van Nederlands gerubriceerde informatie naar de republiek Indonesië gehandeld moet worden conform het gestelde in het "Memorandum of Understanding between the minister of Defence of the Kingdom of the Netherlands and the minister of Defence of the Republic of Indonesia concerning the protection of classified information regarding the acquisition and operation of vessels for the Navy of the Republic of Indonesia" d.d. 18 mei 1996 (bijgevoegd).

Wellicht ten overvloede wijs ik u erop dat dit onverlet laat uw verplichting een vergunning aan te vragen voor uitvoer uit Nederland van technologie en goederen, zoals genoemd in bijlage 1 bij het Uitvoerbesluit strategische goederen 1963. Zowel bovengenoemde onderzeeboten, alsmede de Zwaardvisklasse-onderzeeboten, onderdelen daarvan en relevante technologie vallen onder de reikwijdte van dit besluit. Ik verzoek u mij schriftelijk te berichten dat u instemt met de inhoud van deze brief.

dr. G.J. Wijers
Minister van Economische Zaken

Aan
RDM Technology Holding BV

Postbus 1039
3000 BA ROTTERDAM

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
07. JUN 1996		ID/FZI/ 96034017	1
Onderwerp	Export Zwaardvis-onderzeeboten		

Geachte

Als bijlage bij deze brief stuur ik u een copie van mijn brief met kenmerk ID/FZI/96033999 d.d. 7 juni 1996 aan an RDM Submarines.
Als eerst verantwoordelijke bewindsman voor de uitvoering van de In- en Uitvoerwet verzoek ik u goede nota te nemen van met name de laatste alinea van bijgesloten brief. Wilt u mij de ontvangst van deze brief schriftelijk te bevestigen?

dr. G.J. Wijers
Minister van Economische Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 20

Doorkiesnummer
(070) 347 40 81

Telefax
(070) 31099

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Telex 31099 ecza nl
Telegramadres ecza gv

X-400 adres S = EZPOST/C = NL/A = 400NET/P = MIN EZ
Internetadres ezpost@minez.nl

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Aan
RDM Submarines BV

Postbus 801
3000 AV ROTTERDAM

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
07. JUNI 1996		ID/FZI/ 96033999	1

Onderwerp
Gebruiksrecht PDS-informatie

Tot mijn ministerie richtte u het verzoek tot instemming met betrekking tot het gebruik van de PDS-informatie over de Moray-1400 klasse onderzeeboten. Uw verzoek heeft betrekking op de door u in overheidsopdracht ontwikkelde kennis m.b.t. de Moray-onderzeebootklasse. Daar de kennis voor de Moray-1400 deels afgeleid is van de Moray-1800-kennis, heb ik uw verzoek gezien als wenselijk voor het gehele kennispakket. Gelet op de bijzondere omstandigheid waaronder in uw onderneming is gewerkt aan de Moray-1400-studie en het buitengewoon complexe traject om opdrachten voor onderzeeboten te verkrijgen, en nu het gaat om een eerste exemplaar van een nieuw ontwerp dat niet reeds is aangeschaft door het land van vestiging, ben ik bereid u een éénmalige licentie te verstrekken met een mogelijkheid van sub-licentie aan VSEL. Deze éénmalige licentie geldt niet voor de informatie aangaande de signatuur predictie methodes. Tevens geef ik toestemming tot het verlenen van een licentie aan VSEL voor het gebruik van de kennis zoals ontwikkeld in gevolge het tussen RDM en de Minister van Defensie gesloten contract tot ontwikkeling van een Moray-1800. Deze licentie respectievelijk toestemming heeft betrekking op één Moray-1400 onderzeeboot te leveren aan Indonesië. Voor meer onderzeeboten in de Moray-klasse dan wel ten behoeve van het bouwen voor andere landen dient u opnieuw een verzoek in te dienen. Voor deze licentie voor de eerste Moray-1400 onderzeeboot zal ik u geen fee in rekening brengen, omdat deze als prototype kan worden beschouwd. Wel wijs ik u erop dat aan het verkrijgen van licenties respectievelijk toestemming voor het bouwen van meer Moray-onderzeeboten conform de Moray-1400 en 1800 overeenkomst een betaling voor licentierechten e.d. zal worden gevraagd.

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 20

Doorkiesnummer
(070) ?

Telefax
(070)

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Telex 31099 ecza nl
Telegramadres ecza gv

X-400 adres S = EZPOST/C=NL/A=400NET/P=MIN EZ
Internetadres ezpost@minez.nl

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

24-2-2011

Deze licentie respectievelijk toestemming wordt mede gegeven onder de voorwaarde dat RDM de kennis tot stand gekomen in het kader van de verdere ontwikkeling en bouw van de Moray-1400 ten behoeve van Indonesië, om niet ter beschikking stelt aan de Staat en dat de Staat het onbeperkte, niet-exclusieve en kosteloze recht heeft daarvan gebruik te maken ter voldoening aan eigen behoeften. Tevens dient RDM in de (sub)licentie-overeenkomst met VSEL in ieder geval zeker te stellen dat naast het dienaangaande in de Moray-1400 en 1800 overeenkomst gestelde met betrekking tot geheimhouding en beveiliging, VSEL de door RDM ter beschikking te stellen informatie uitsluitend zal aanwenden voor de bouw van één Moray-1400 ten behoeve van Indonesië. In vorenbedoelde (sub)licentie-overeenkomsten waarbij sprake is van uitwisseling van Nederlands gerubriceerde informatie naar de republiek Indonesië gehandeld moet worden conform het gestelde in het "Memorandum of Understanding between the minister of Defence of the Kingdom of the Netherlands and the minister of Defence of the Republic of Indonesia concerning the protection of classified information regarding the acquisition and operation of vessels for the Navy of the Republic of Indonesia" d.d. 18 mei 1996 (bijgevoegd).

Wellicht ten overvloede wijs ik u erop dat dit onverlet laat uw verplichting een vergunning aan te vragen voor uitvoer uit Nederland van technologie en goederen, zoals genoemd in bijlage 1 bij het Uitvoerbesluit strategische goederen 1963. Zowel bovengenoemde onderzeeboten, alsmede de Zwaardvisklasse-onderzeeboten, onderdelen daarvan en relevante technologie vallen onder de reikwijdte van dit besluit. Ik verzoek u mij schriftelijk te berichten dat u instemt met de inhoud van deze brief.

dr. G.J. Wijers
Minister van Economische Zaken

Aan
 Koninklijke Begemann Groep N.V.
 Postbus 2189
 4800 CD Breda

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
24 JUNI 1996	CAJS/GW	FD96034770	

Onderwerp
 Garanties betreffende bodemsanering voormalig RDM-terrein en Moray-contract

Geachte heer

Hiermede refereer ik aan uw brief dd 25 maart j.l., in antwoord op mijn brief van 29 februari j.l., terzake van de garanties die door uw vennootschap aan de Staat zijn afgegeven in het kader van de begin 1995 afgesloten contracten betreffende bodemsanering van het voormalige RDM-terrein en het Moray-project.

Ik heb van uw brief goede nota genomen. De Staat zal u houden aan de door u jegens de Staat in bovengenoemd kader aangegane verplichtingen.

Hoogachtend,

Bezoekadres
 Bezuidenhoutseweg 20

Doorkiesnummer
 (070) 3

Telefax
 (070) 2

Hoofdkantoor
 Bezuidenhoutseweg 30
 Postbus 20101
 2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
 Telefax (070) 347 40 81
 Telex 31099 ecza nl
 Telegramadres ecza gv

X-400 adres S=EZPOST/C=NL/A=400NET/P=MIN EZ
 Internetadres ezpost@minez.nl

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

24-2-2011

RDM Technology Holding

cc. DGEED 107
FSD
CMP

ID/FZI	
g6044761	
09 JUL 96	13:36
RDM	

De Minister van Economische Zaken
De zeergeleerde heer Dr G.J. Wijers
Postbus 20101
2500 EC 's-GRAVENHAGE

Curaçao, 3 juli 1996

Geachte heer Wijers,

Hierbij bevestig ik U gaarne de ontvangst van Uw schrijven d.d. 7 juni 1996, uw kenmerk ID/FZI/96034017.

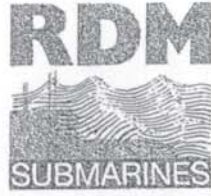
Ik heb goede nota genomen van met name de laatste alinea van de bijgesloten kopie van een brief aan de heer an RDM Submarines B.V. van gelijke datum met kenmerk ID/FZI/96033999.

Hartelijk dank voor Uw inspanningen in deze.

Met de meeste hoogachting,
RDM TECHNOLOGY HOLDING B.V.

RDM Technology Holding b.v.

24-2-2011

ID. ICMP 3
96053272

22 JUN 96 14 SEP 1996

Ministerie van Economische Zaken
CMPC
t.a.v. de heer .
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

GEDEPONEERD
28 AUG 1996

Rotterdam, 21 augustus 1996

Onze ref.: RI126235.77

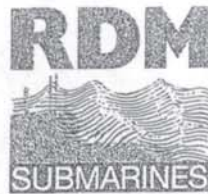
Geachte heer

Hierbij ontvangt u het Memorandum betreffende activiteiten in Portugal.

Hoogachtend,

RDM Submarines b.v.

Sales & Contracts

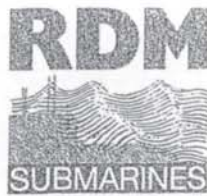
MEMORANDUM

Aan: Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. CMPC, de heer ↑

Betreft: Activiteiten Portugal

21 augustus 1996

1. Op uitnodiging van de Directeur Materieel van de Portugese Marine werd op 3 juni 1996 een voordracht gehouden voor het interdepartementaal comité, belast met de coördinatie bij de verwerving van onderzeeboten voor de PN.
Het comité stond onder voorzitterschap van de Directeur Generaal "Armament" en bestond uit vertegenwoordigers van Defensie, Marine, Economische Zaken (industrie), Werkgelegenheid.
De voordracht omvatte technische, organisatorische, logistieke en compensatie aspecten.
Vooral het aspect van inschakeling van de lokale industrie trok veel aandacht.
Bij de afsluitende discussie werd vermeld dat eerst een parlementaire behandeling noodzakelijk was van de begroting, welke naar men verwachtte in juli of september zou plaatsvinden.
2. Inmiddels werden contacten gelegd met verscheidene lokale industrieën om de mogelijkheden voor lokale productie af te tasten.
Door de geringe omvang en de beperkte capaciteit, zal het niet eenvoudig zijn de lokale industrie op enige schaal te betrekken, tenzij in hoge mate de overheid de noodzakelijke investeringen financieel ondersteunt.
Desondanks werden de contacten voortgezet, teneinde de goede wil te blijven tonen.

3. Het werd noodzakelijk geacht, dat de Nederlandse Defensie behoefte mede wordt betrokken bij de compensatie aspecten van een opdracht.

4. Toevalligerwijze viel de voornoemde voordracht samen met een bezoek van de Duitse Bondskanselier aan Portugal en werd uit eigen waarneming vastgesteld, dat de heer Kohl voor de televisie staande naast de Minister President, verklaarde dat Duitsland ondersteuning zou verlenen bij de verwerving van onderzeeboten aan Portugal.
Dit onderstreepte de noodzaak om op het niveau van regeringshoofd hier aan tenminste een tegenwicht te bieden.

5. Er bestaat een voornemen dat eind November de Minister President van Portugal een bezoek brengt aan Nederland. Met een adviseur van de Minister President Kok werd afgesproken, dat circa één maand voordien een aantekening gaat naar Algemene Zaken, waarna zal worden overlegd teneinde er voor te zorgen dat het onderwerp op de agenda van de ontmoeting komt.
Betreffende informatie werd ook ter kennis gebracht van de Ambassadeur in Lissabon, opdat zijn handelen daarop kan worden afgestemd.

Sales & Contracts

24-2-2011

Nota

Ministerie van Economische Zaken

X

Auteur :

Toestelnummer

Notanummer

Datum

Uiterlijk bij

ID/FZI 96055885
Medeparaaf en datum

Handwritten circled number 112 with an arrow pointing to it.

Aan de heer Minister

Informatiekopie aan
Archief/sec/

Bijlage(n)

Onderwerp

Samenvatting en conclusies

N.a.v. uw telefoongesprek gisteren met de heer van Mierlo van BZ over export van onderzeeboten (OZB) stel ik u voor bijgaande conceptbrief aan de Minister van BZ af te doen.

Toelichting

De aan de brief te hechten bijlagen hebben betrekking op :

- a. mogelijke export van 2e hands zwaardvis OZB's vanuit Nederland. Uit de gevoegde relevante passages van het tussen RDM Technology Holding BV en Domeinen gesloten verkoopcontract blijkt dat RDM voor export van de 2 OZB's ten alle tijde een vergunning dient aan te vragen (ook voor export naar de Nederlandse Antillen). zie bijlage 2.
- b. mogelijke export van nieuw te bouwen OZB's van de Moray-klasse door RDM. Met betrekking tot de export van deze type OZB's blijkt uit de bijlage dat de Staat zowel civiel rechtelijk als publiekrechtelijk toestemming voor export dient te geven. Tevens is gevoegd de bevestiging van kennisname van deze brief door de heer [naam] bijlage 1.
- c. het standpunt van de NL regering met betrekking tot export naar Taiwan. Uit de gevoegde bijlage (3) die op verzoek van Fin. ten tijde van de onderhandelingen over de verkoop van de zwaardvisklasse OZB's is geschreven, blijkt expliciet dat Begemann en RDM kennisdragen van het NL standpunt ter zake.

De onder a,b,c, genoemde bijlagen hebben geen betrekking op de reikwijdte van het NL wapen exportregime richting Nederlandse Antillen. Hierover ontvangt u separaat een nota van DG BEB.

Ontvangen Verzonden Terugontvangen Paraaf en datum

Samenvattend teken ik hierbij aan dat mogelijke export van 2e hands en nieuw te bouwen OZB's alsmede onderdelen daarvan en daarmee samenhangende technologie vanuit Nederland slechts met medeweten en expliciete toestemming van de NL regering kan geschieden. Menselijke kennisdragers zijn hiervan uitgezonderd.

directeur-generaal Industrie en Diensten

24-2-2011

116

To:
Cc:
Bcc:
From:
Subject: RDM-Moray contract
Date: Wednesday 25 September 1996 11:38
Attach:
Certify: Y

Hallo

Ik heb bij de annex 1 van Defensie 2 opmerkingen.
- 7.1.3 moet aangevuld worden met de reeds bestaande, niet te wijzigen tekst van dit artikel, als volgt: "Deze limitering laat de rechten van de Staat of derden uit hoofde van door Begemann ten behoeve van RDM, de Contractant of RDMT verstrekte of te verstrekken garanties of borgstellingen onverlet".
Door dit weg te laten lijkt het als of dit niet meer zou gelden. Quod non.
- De nieuwe annex 1 zal ook door alle garanten moeten worden ondertekend.

Huub Linthorst is het hiermee eens en heeft zelf geen andere opmerkingen.

m.vr.groet,

24-2-2011

GEDEPONEERD
25 NOV 1996

Ministerie van Economische Zaken
CMPC
t.a.v. de heer
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

GEDEPONEERD
14 NOV 1996

ID / CMP	
Nr. 96068064	Recht voor
Ingekomen 29 okt 1996	22 NOV. 96
Kl.	
Functie	

Rotterdam, 28 oktober 1996

Onze ref.: RI126357
Betreft : Portugal

Hoogedelgestrenge heer,

Hierbij bieden wij u een notitie aan ten behoeve van de Minister President, waarbij wij uw bemiddeling verzoeken het nodige te verrichten om deze aantekening de bestemming te doen bereiken.

In een eerder mondeling overleg met het Kabinet van de Minister President, de heer , werd door hem geadviseerd de aantekening omstreeks eind oktober aan te bieden, opdat deze bij de vaststelling van de agenda van het bezoek mede in de overweging te laten nemen.

Gaarne verzoeken wij u tevens belanghebbenden van het Ministerie van Defensie hieromtrent in te lichten.

Wij zijn u zeer erkentelijk voor uw inspanning.

Hoogachtend,

RDM Submarines b.v.

Sales & Contracts

NOTITIE

Ten behoeve van Minister President W. Kok

Betreffende: Aanstaande bezoek van de Minister President aan Portugal
op 28 november 1996

Onderwerp: Vervangingsprogramma onderzeeboten t.b.v. de Portugese Defensie

1. TOELICHTING

Portugal heeft in het kader van zijn verplichtingen in de NAVO de taken toebedeeld gekregen tot de beheersing van het Zuidoostelijk deel van de Atlantische Oceaan (zgn. IBERLANT gebied). Daartoe heeft het als inbreng onder andere 3 onderzeeboten ter beschikking gesteld, die echter door ouderdom (ca. 30 jaar) niet meer veilig en operationeel inzetbaar zijn vanaf 1998.

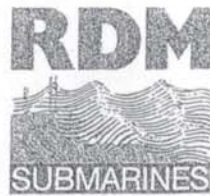
Aan de vervanging ervan is door de Marine van Portugal de hoogste prioriteit toegekend, voorts is er op de lange termijn begroting een bedrag van ca.

USD ... gereserveerd en er is een interdepartementaal coördinatie comité ingesteld (Defensie/Economische Zaken) om het project te begeleiden.

RDM Submarines heeft de mogelijkheid om in de behoefte te voorzien met haar MORAY 1400 ontwerp.

2. BESLUITVORMING

Hoewel in de grond van de zaak, de meeste ingrediënten aanwezig zijn om tot politieke besluitvorming te komen, stagneert deze, mede in verband met het strikte uitgave beleid dat nodig is, om te voldoen aan de criteria tot deelname aan het Europese monetaire stelsel.

Uitstel van het vervangingsprogramma zal leiden tot een cumulatie van uitgaven op een later tijdstip als andere vervangingen zich aandienen, waardoor een uitgavepiek ontstaat die niet meer is te reguleren.

Bij verwerving van nieuwe onderzeeboten zal het van politieke betekenis zijn indien het eigen Portugese industrieel vermogen wordt ingeschakeld en gestimuleerd ten behoeve van een grotere werkgelegenheid.

3. POLITIEKE FACTOREN

De Duitse Bondskanselier heeft tijdens zijn meest recente bezoek aan Portugal (29-31 mei 1996) in het openbaar zijn steun toegezegd aan Portugal bij het verwerven van onderzeeboten in Duitsland.

Daar Duitsland veel in Portugal investeert en een grote invloed heeft in het Europese monetaire beleid, kan het een zeer belangrijke rol spelen ten gunste van de Portugese politieke doelstellingen. Het is daarom ook van belang dat er in de politieke positie van Nederland een zeker tegenwicht wordt geboden.

In de machtsverhouding ten opzichte van Duitsland binnen Europa, zal Nederland zich slechts een bescheiden rol kunnen toemeten. Echter valt te denken aan het benutten van een aantal specifieke raakvlakken met een prominente positie van Nederland zoals:

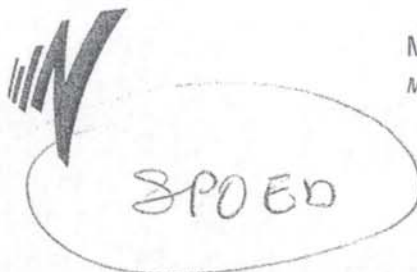
- de gelijke politieke signatuur van de regeringsleiders;
-
- een grotere bereidheid van Nederland om de Portugese industrie te betrekken in het project.

4. **AANBEVELING**

- a. Het onderwerp verwerving onderzeeboten op de agenda te plaatsen van het bilateraal overleg.
- b. Het belang onderstrepen van samenwerking van de respectievelijke defensie industrieën.
- c. Waar mogelijk en relevant steun geven aan de verwezelijking van het project door de Nederlandse overheidsorganisaties.

Telefaxbericht
Facsimile message

Ministerie van Economische Zaken
Ministry of Economic Affairs

Datum Date 27-11-1996

Aantal pagina's (inclusief dit voorblad)
Number of pages (include this page) 3

Aan To

Naam bedrijf Name company Ministerie van Algemene Zaken
Ter attentie van For the attention of mr.
Afdeling Department
Telefoon Telephone 070-356
Telefaxnummer Facsimilenummer 070-356

Van From

Naam Name
Afdeling Department Commissariat Military Production
Telefoon Telephone +31.70.379.6
Telefaxnummer Facsimilenummer +31.70.379

Opmerkingen Remarks

Beste

Hierbij treft u aan - zoals beloofd - de achtergrondnotitie en spreekpunt t.b.v. het gesprek tussen MP Kok en de Portugese MP De Oliveira Guterres op 28 november 1996.

met vriendelijke groet,

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Telex 31099 ecza nl
Telegramadres ecza gv

X-400 adres S=EZPOST/C=NL/A=400NET/P=MIN EZ
Internetadres ezpost@minez.nl

**Achtergrondaantekening en spreekpunt t.b.v. gesprek MP Kok
met Portugese MP de Oliveira Guterres op 28 november 1996**

ROTTERDAMSCH DROOGDOK MAATSCHAPPIJ (RDM)

Op dit moment bestaat in Nederland in ruime mate kennis en kunde op het gebied van onderzeeboottechnologie. De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij (RDM) heeft in de periode 1990 - 1994 vier nieuwe WALRUS-onderzeeboten aan de Koninklijke marine (KM) geleverd. Op de middellange termijn is echter geen nieuwbouw voor de KM voorzien. Export is van essentieel belang voor het behoud van genoemde kennis en kunde en het voortbestaan van de RDM.

De Portugese marine is zeer geïnteresseerd in de aankoop van nieuwe onderzeeboten ter vervanging van haar drie - meer dan dertig jaar oude - onderzeeboten. Op uitnodiging van de Portugese marine heeft de RDM op 3 juni 1996 een presentatie gegeven voor het Interdepartementale Comité. Dit comité is belast met de coördinatie van de aankoop van onderzeeboten en bestaat uit vertegenwoordigers van de Portugese marine en de ministeries van Defensie, Industrie en Werkgelegenheid. Tijdens haar presentatie heeft de RDM haar nieuwe type onderzeeboot, de MORAY 1400, onder de aandacht gebracht. Opgemerkt zij dat de Nederlandse overheid - Economische Zaken en Defensie - in totaal - heeft geïnvesteerd in het MORAY-ontwerp. Overigens is het ontwerp een doorontwikkeling van de eerdergenoemde WALRUS-onderzeeboot.

De verwachting is dat na goedkeuring van het vijf-jaren termijnplan voor Defensie door het Portugese parlement, de verwervingsprocedure voor de onderzeeboten wordt vervolgd.

Het verzoek is de RDM persoonlijk onder de aandacht te brengen van de Portugese MP zodat dit bedrijf formeel wordt gevraagd een offerte uit te brengen voor de onderzeeboten.

SPEAKING POINTS RDM SUBMARINES:

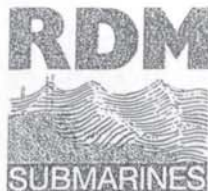
We understand that there is an interest from the Portuguese Navy for new submarines. From our own experience we know that a comprehensive decision-making process is required for such a procurement. Four new WALRUS-class submarines have been recently introduced - the last one only two years ago - with the Royal Netherlands Navy.

Therefore, I would like to ask your attention for the company which developed and produced these vessels: the RDM. This company has a long history of supplying our Navy with high standard submarines and has developed the MORAY 1400: a new state-of-the-art design. This new design is the result of the experience with the new WALRUS-class submarine, which is presently considered as the best conventional submarine in the world.

Let me also mention the fact that the Netherlands Navy has also extensive training and simulation facilities, including courses for submarine commanders. I can assure you that the support of our Navy will of course be available for our NATO-partner Portugal.

A possible co-operation in this area would be highly appreciated by us for it would strengthen the bilateral industrial ties and the already existing ties between our two Navies.

For the Netherlands it is very important when Portugal would allow us to participate in the competition for this programme.

ID / CMP
94015702

120
dep. 28/3

24-2-2011

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal voor Industrie en Diensten
E
Postbus 20101
2600 EC DEN HAAG

Rotterdam, 4 maart 1997

Documentnr. : D970627

Betreft : Verzoek tot het verstrekken van een opdracht.

Geachte heer

In maart 1996 sloot de Staat met RDM Submarines b.v. een overeenkomst voor de uitvoering van een Project Definitie Studie (PDS) voor de onderzeeboot MORAY 1400.

Het doel van deze studie was :

- Invulling te geven aan interesse gebieden van de KM op onderzeeboot gebied.
- Instandhouding van de kenniscluster m.b.t. onderzeeboot technologie in afwachting van nieuwbouw opdrachten

Het bestek van bovengenoemde PDS wordt eind maart aan de Koninklijke Marine overgedragen, waarmee tevens de formele werkzaamheden voor RDM Submarines b.v. worden afgesloten.

Met onderhavige brief verzoeken wij u een voortzetting van dit werk te willen overwegen. Wij hebben met een vervolgopdracht tot doel enerzijds de onderzeeboot kennis nader te verdiepen - dit ondersteunt onze inspanning op de markt - en anderzijds, in overleg met de KM, onderwerpen aan te snijden die grensverleggend zijn.

RDM Submarines b.v.

21 Heijplaatstraat, P.O. Box 801, 3000 AV Rotterdam, The Netherlands.

Phone (+31 10) 487 9111. Telefax (+31 10) 487 2500.

ABN-AMRO Bank no. 41.82.10.462. Postbank no. 3544221. VAT no. NL803386436B01.

Registered in Rotterdam no. 24252886.

Wij zouden het werk voor beide doelen willen focussen op het MORAY 1400 ontwerp. De resultaten zijn dan te zien als verdere detaillering van de ondersteunende documenten, die behoren bij het opgeleverde bestek. Verder zien wij een aantal alternatieve besteksdelen ontstaan, waarin alternatieven of meer geavanceerde functionaliteit van de onderzeeboot worden vastgelegd.

Wat dit laatste betreft zijn een aantal kennisclusters te onderkennen :

- Voortstuwings-onderwerpen.
Hieronder vallen buitenlucht onafhankelijke voortstuwing, permanent-magneet motor toepassingen, contra roterende schroeven.
- Zogenaamde "stealth" onderwerpen (geluids-, magnetische-, en infrarood signatuur).
- Geavanceerde wapen- en decoy lanceerapparatuur.

De verdere kennis verdieping en ontwerp detaillering betreft :

- Verdergaande evaluatie en keuze van de onderzeeboot onderdelen en componenten, beschikbaar op de wereld markt.
- verdieping van het onderzoek naar nieuwe en alternatieve materialen op basis van kostprijs en operationele kosten. Hieronder valt het toepassen van kunststoffen, titaan pijpmateriaal, alternatieve brandwerende- en isolatie materialen.
- kostprijsverlagende onderzeeboot configuratie en component keuze, al dan niet tegen geringe inlevering van prestatie cijfers.
- meer gedetailleerde computerondersteunde geavanceerde spannings- en bezwijkanalyses van drukhuid constructie-elementen.

Een aantal van deze onderwerpen kunnen ook voor de Walrus-klasse van toepassing zijn.

De markt voor onderzeeboten is sterk in beweging en in een ruim aantal landen worden vervangingsprojecten gepland of zullen onderzeeboten in de zeemacht worden opgenomen. De Moray wordt algemeen als een zeer interessant ontwerp gezien voor het markt-segment voor middelgrote onderzeeboten, welke de grootste categorie vormt.

RDM Submarines b.v. heeft goede vooruitzichten om op redelijke termijn een opdracht voor de bouw c.q. modificatie van bestaande boten te verwerven.

Met een tweetal landen worden intensieve onderhandelingen gevoerd over de levering van nieuwe en de gebruikte Zwaardvis-klasse onderzeeboten (Maleisië) c.q. over de modificatie van bestaande boten (Peru).

Mogelijk wordt dit jaar in Portugal en Chili beslist over het formeel opstarten van een onderzeeboot programma. RDMS wil in samenwerking met VSEL daar een rol in spelen.

Gaarne zijn wij bereid dit verzoek desgewenst nader persoonlijk toe te lichten.

Hoogachtend,
RDM Submarines b.v.

Algemeen Directeuri

Deuren RDM /
Moray-Contract

TELEFAX

Aan : Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal voor Industrie en Diensten

T.a.v. : u

Telefaxnr. : 070 - 376

Van : RDM Submarines b.v.,
Postbus 801, 3000 AV ROTTERDAM
Doorkiesnummer 010 -
Telefaxnummer 010 -

Datum : 25 maart 1997

Onze ref. : D97086/

bladen : 2

Bijgaand zenden wij U per telefax onze brief met ref. D97086/

De originele brief zal U per post toegezonden worden.

Hoogachtend,
RDM Submarines b.v.

N.B. Indien dit bericht incompleet of onleesbaar bij u ontvangen wordt, gelieve u ons hiervan op de hoogte te stellen (010-4872867).

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal voor Industrie en Diensten

Postbus 20101
2600 EC DEN HAAG

Rotterdam, 26 maart 1997

Documentnr. : D9708/

Geachte her

Op 28 maart aanstaande wordt het resultaat van de Project Definitie Studie MORAY 1400 - Contract Design Specificatie - aan de Directeur Materieel van de Koninklijke Marine overhandigd.

Hoewel de termijn zeer kort is, waarvoor mijn verontschuldiging, zou ik het bijzonder op prijs stellen indien U bij deze formele overdracht aanwezig zou kunnen zijn.

Ik zal U graag om 14.00 uur willen ontvangen in de Oude Directiehal op het RDM terrein.

Hoogachtend,
RDM Submarines b.v.

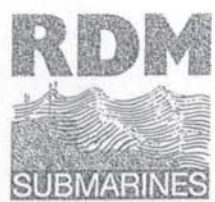
RSVP

24-2-2001

J7035611

X. R. C. 122

05 JUNI 1997

GEDEPONEERD
13 JUNI 2001

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal voor Industrie en Diensten
De
Postbus 20101
2600 EC DEN HAAG

Handwritten notes and signatures:
Mr
→
L

Rotterdam, 30 mei 1997

Documentnr. : D97171

Betreft : Verzoek tot het verstrekken van een opdracht.

Geachte heer

Op 4 maart j.l. schreef ik u met het verzoek een vervolgoopdracht in overweging te nemen voor de voortzetting van het ontwerp van de MORAY-1400 onderzeeboot.

De door u voor dit ontwerp eerder in opdracht gegeven Project Definitie Studie (PDS) is inmiddels afgesloten met de overdracht van het bestek aan de Directeur Generaal Materieel van de Koninklijke Marine, op 28 maart j.l. Met de tijdige en succesvolle afsluiting van deze studie heeft RDM Submarines b.v. bewezen tezamen met de Koninklijke Marine en haar partners een kwalitatief hoogstaande onderzeeboot te kunnen ontwerpen.

Vanuit diverse landen, zowel binnen de NAVO als daarbuiten, bestaat grote belangstelling voor het ontwerp, dat algemeen erkend wordt als het meest geavanceerde binnen haar klasse.

- 2 -

RDM Submarines b.v. heeft naast de al lopende contacten, recent aanvragen ontvangen voor de aanbidding van onderzeeboten aan de Marine van Turkije en Griekenland. In het laatstgenoemde land heeft de aanschaf van nieuwe onderzeeboten grote prioriteit en gaat het bij de aanvraag concreet om een MORAY-1400. Zoals bij praktisch alle verzoeken voor het aanbieden van nieuwe onderzeeboten wordt ook in dit geval de toevoeging van een Buitenlucht Onafhankelijke Voortstuwing (BOV) overwogen.

Bij het verwerven van een buitenlandse onderzeeboot order moeten wij de klant overtuigen van de geschiktheid van een nog niet varende MORAY-1400. Uiteraard neemt het vertrouwen in een "first-of-class" boot toe, naarmate het ontwerp verder is uitgewerkt.

Om deze en om de in mijn brief van 4 maart genoemde redenen is het van groot belang om het ontwerp van de MORAY-1400 te verbreden en nader te detailleren.

Wij hebben een aanvullend ontwerpvoorstel uitgewerkt en voegen dit als bijlage bij deze brief toe.

Wij stellen het zeer op prijs als u ons in de gelegenheid wilt stellen in een gesprek met u dit voorstel nader toe te lichten.

In afwachting van uw bericht,

Hoogachtend,

RDM Submarines b.v.

Bijlage : 1. Voorstel aanvullend werk
2. Uitwerking voorstel

24-2-2011

124⁹

Lockheed Martin Ocean, Radar & Sensor Systems
P.O. Box 4840, EP7-160 MD33 Syracuse, NY 13221-4840
Telephone 315-456-2086 MARCALL 8*256-2086
Facsimile 315-456-0364

LOCKHEED MARTIN

I
Senior Vice President, Ocean Systems
22 November 1999

Ministry of Defence
Royal Netherlands Navy
Directorate of Material
Procurement Department
P.O. Box 20702
2500 ES The Hague

Attention:

Dear mr

Please accept my personal congratulations to you and the Netherlands Navy for undertaking your current program to upgrade the Alkmaar class mine hunters. We are very pleased to be part of the RDM team for an Integrated Mine Counter Measures System (IMCMS).

Lockheed Martin is introducing Commercial-off-the-shelf components, through the Integrated Combat Weapons Systems (ICWS) in the US Navy's MCM and MHC classes. We successfully completed the testing phase of the Royal Navy's prototype wideband sonar for the Hunt Class Upgrade program. These systems represent the state-of-the-art and your selection of these system will provide you with a series of Pre-Planned Product Improvements (P³I) to preserve the state-of-the-art while reducing the cost of ownership. We believe we have a program that includes technology insertion throughout the life of the program.

Lockheed Martin is also aware of the domestic capability in the Netherlands and has formed a partnership with RDMS and Imtech Marine & Industry. We are committed to an IMCMS offset program that addresses the needs of Dutch Defense industry by providing self-sufficiency, enhanced Dutch industry capabilities, and lastly, long term benefits to Dutch Industry after the IMCMS project is completed.

We as a corporation have made "Mission Success" our goal in every project, I can assure you that Lockheed Martin is committed to the IMCMS' "Mission Success" - Superior performance and total customer satisfaction. Thanking you in advanced for your consideration,

Sincerely,

Senior Vice President
Ocean Systems

24-2-2001

10
125

TELEFAX

TO : Ministerie van Economische Zaken.

ATTN. :

FAX NUMBER : 070 - 379

FROM : RDM SUBMARINES b.v.
 Direct tel. 010-487
 Direct fax 010-48
 Email rdmsubmarines.com

DATE : March 29, 2001

PAGES : 1

Hierbij de gegevens.

Lockheed Martin
Naval Electronics & Surveillance Systems-Undersea Systems

International Business Development

9500 Godwin Drive
MANASSAS VA 20110-4157
U.S.A.

Tel. 703367
Fax 703367
Email

Met vriendelijke groet,

RDM Submarines b.v.

If this message was received incomplete or illegible, please call (+31) 10-4872355 or fax number (+31) 10-4872301

24-2-2011

Ministerie van Economische Zaken

Ministry of Economic Affairs

WV 10.2.6.11 arch. F/210

126

To
RDM Submarines BV
Attn.
Managing Director
P.O. Box 801
3000 AV ROTTERDAM

Date Your reference Our reference Enclosure

30 MAART 2001

ID/CMP/01017987

Subject
Offset credits Lockheed Martin / Moray development

Dear

Both Lockheed Martin (LM) and RDM Submarines (RDM-S) have asked the Netherlands Ministry of Economic Affairs (MEA) ic. the Commissariat Military Production (CMP) to give them a guideline in how CMP will act in the case of the detail-design of the Moray submarine. Both capital-investment and technology transfer are part of the discussion.

After internal discussions we are prepared to give you our first appreciation. However, be aware that this letter should not be regarded as a proposal to come to an exact amount of offset-credits nor a formal answer to your preliminary suggestions. This is more a letter of comfort on the basis of which LM, RDM-S and MEA/CMP will continue their discussions.

Cash investment.

You must be aware that capital investment in general does not qualify for offset-credits. Only specified work as a result of investments are eligible for offset-credits. In case of the detailed study for the Moray-submarine we could accept the
which would then be based on contracts for man-hours invested in the Moray-design.

In general we are hesitant to apply multipliers, unless specific circumstances point in this direction. After a discussion whether or not the special circumstances exist, in this case we could decide to apply a multiplier. However here is regarded as a maximum.

Visiting address

Bezuidenhoutseweg 2

Extension

Telefax

(070) 379 7318

Main office

Bezuidenhoutseweg 30

P.O. Box 20101

2500 EC The Hague

Telephone +31 70

3798911

Telefax +31 70 3474081

Telex 31099 ecza nl

X-400 address S=EZPOST/C=NL/A=400NET/P=MIN EZ

Internet address ezpost@minez.nl

Please quote our reference on all correspondence

Technology Transfer

Technology Transfer with the objective to contribute to the added value of industrial activities in the Netherlands is one of the main goals of our offset-policy.

The MEA is willing to discuss applying multipliers to the value of orders or turnover resulting from the technology transfer up to _____, possibly in combination with an initial offset credit for the technology transfer as such (depending on the kind of technology and the revenues for the Netherlands company).

Evidence should be provided on:

- technology offered is new to the Netherlands
- the kind of technology (assessment by a third party, if possible);
- company involved is able to implement the technology at this very moment.

In summary, technology offered has to give a direct result (product or process innovations leading to added value in the Netherlands). We do not accept technology that is introduced as a tool which could contribute to the companies turnover or capabilities in the (far) future.

Ordervalue or turnover is the basis of the value of the technology transfer in offset credits. Other factors, for example savings on development or production costs by the Netherlands' company and efforts or risks taken by the foreign company may influence the final offset value. If possible a third party (institute, expert) can be asked to give the MEA a guideline on that.

Closing remarks

In the letter of Mr. _____ of November 28, 2000, which you sent me, the amounts mentioned for a possible technology transfer add up to very high figures. In all honesty I do not see that the MEA (CMP) could agree with those numbers.

In my opinion the proposed technology transfer should be supported with more backgroundinformation. A presentation at the Ministry (of course with all the confidentiality involved) of the tools and procedures of the proposed technology transfer is a pre-requisite.

Subsequently estimation must be provided on the value and when (and how) implementation is possible.

I hope this will give you a guideline for future possibilities in our discussions.

Yours sincerely,

Deputy Commissioner Military Production

CC:

24-2-2011

Lockheed Martin Manassas
9500 Godwin Drive Manassas, VA 20110-4157
Telephone 703-367-2121

1002 1700 9 0

127

GEDEPONEERD
LOCKHEED MARTIN
13 JAN 2004

af/omp

Nr.:	<i>01035660</i>	
Ingekomen	reactie voor	
- 6 JULI 2001		
Kl.:		
Retro		

In Reply Refer To: 2001-LMM-CW-10173

2 July 2001

Ministry of Economic Affairs
2, Bezuidenhoutseweg
P.O. Box 20101
2500 EC, The Hague, The Netherlands

Attention:

Subject: Offset Credits Moray Development

Reference: Your Letter ID/CMP/01 to RDM Submarines BV

Dear

In the referenced letter to RDM, the MEA requested additional information in order to review our request for offset credits. In reviewing the concept letter, Lockheed Martin is submitting directly to the MEA the attached three offset forms, which delineate Lockheed Martin's position and rationale for the actions described.

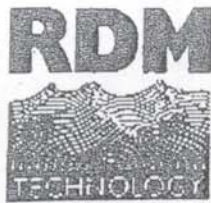
Should you have any questions regarding the above please contact the undersigned at (703) 367) or e-mail at _____

Sincerely yours,
Lockheed Martin Undersea Systems

1 17

Cc:

24-2-2011

130

PER FAX

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. drs. [redacted]
Directeur-generaal
Buitenlandse Economische Betrekkingen
Bezuidenhoutse weg 30

Rotterdam, 31 maart 1994

Zeer geachte heer [redacted]

Betreft: Onderzeeboten Indonesië

*te laat
gezegd!*

Op dringend verzoek van de klant heeft RDM gistermiddag haar offerte verstuurd. Deze offerte is derhalve in Indonesië ten tijde van het bezoek van de Minister President. Daarom leek het ons juist U daarvan de relevante delen te faxen, opdat de delegatie ten minste over dit stuk kan beschikken.

Tijdens het gesprek van woensdag 23 maart met de heren [redacted], [redacted] en [redacted] heeft RDM de koppeling van Moray's aan Zwaardvissen benadrukt als unieke mogelijkheid een klant voor deze nieuwe onderzeeërs te vinden. RDM heeft daarbij gewezen op het belang van een dergelijke koppeling voor de continuering van de onderzeebootbouw, het bedrijf en haar toeleveranciers.

Zoals bekend zal een alleen op commerciële gronden gestoelde aanbieding onvoldoende tegemoet komen aan de wensen van de Indonesische Marine. In dit kader is tevens gesproken over mogelijkheden om van overheidswege het aanwezige verschil te overbruggen.

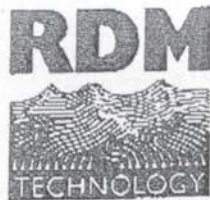
Wij zouden het bijzonder op prijs stellen om zo spoedig mogelijk na terugkeer van de delegatie, met U een gesprek te hebben om op basis van de reacties van de Indonesische zijde te trachten een en ander nader te concretiseren.

Hoogachtend,
De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij b.v.

[redacted signature]

24-2-2011

m205

134

TELEFAX

Aan/To : Ministerie van Economische Zaken, Directoraat Generaal
 Buitenlandse Economische Betrekkingen

T.a.v./Attn. : mr. [REDACTED]

Betreft/Subject : [REDACTED]

Datum/Date : 1 november 1994

Pag. : 1 (incl. voorblad/frontpage)

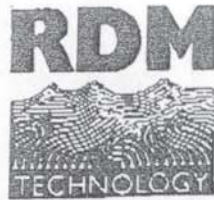
Zeer geachte heer [REDACTED]

In aanvulling op het gesprek dat u op 01.11.94 met de heer [REDACTED] had, geef ik u navolgend kort weer wat onze inschatting is van de stand van zaken in Indonesië rond het onderzeeboot-project.

Nadat RDM in april dit jaar een aanbieding aan de Indonesische marine uitbracht voor Zwaardvis- en MORAY klasse onderzeeboten, is een voorkeur voor 2 Zwaardvis-klasse boten en 1 MORAY-1400 voorgelegd aan het Ministerie van Defensie die dit voorstel voor verdere behandeling aan het planningsministerie Bappenas heeft doorgegeven. Beide Ministeries hebben gerapporteerd aan de President.

Het verslag van de Minister van Defensie zou er in het kort op neer komen dat de Duitsers geen adequate boot kunnen aanbieden en dat zij ook niet over de juiste financiering beschikken voor dit project. Bovendien bieden zij een "kale boot" aan zonder verdere extra's. Vandaar dat het Ministerie van Defensie na het reeds voorgestelde bezoek van de marineleiding en het Ministerie van Defensie aan Nederland gaan voorstellen om met de Nederlanders in zee te gaan. Die hebben namelijk 2 tweedehands boten in de verkoop die bij uitstek geschikt zijn voor de Indonesische marine terwijl ook de nieuwe MORAY bij uitstek geëigend is voor de Indonesische wateren. Bovendien hebben de Nederlanders reeds een financiering aangeboden op voorwaarden van de ING-bank. Daar komt nog bij dat Nederland bereid is deze lening te subsidiëren. Er zou niet vermeld staan tot welke omvang.

24-2-2011

De 2 boten (tweedehands) kunnen uit het reguliere budget van de Navy worden aangekocht en betaald. Voor de aankoop van een combinatie 2 plus 1 zal gebruik gemaakt moeten worden van het zogenaamde "on-top budget". Er zou dan in dit verslag voorgerekend worden hoe de Navy in 5 jaar dit bedrag zou moeten opbrengen. Het resultaat van dit rapport is dat de president in de kantlijn een acc zou hebben gegeven met de opmerking dat de prijs en de lening onderhandeld moeten worden.

Als volgende stap wordt in Indonesië voorgesteld om een onderhoud te arrangeren tussen de Nederlandse ambassadeur en Bappenas. Tijdens dit onderhoud zal een soort bevestiging van dit rapport worden gegeven en zal om een bevestiging van Nederlandse zijde worden verzocht betreffende de financiële ondersteuning. Dit gesprek is voor 7 november gepland.

Bovendien zal worden geadviseerd om de Nederlandse Minister van Economische Zaken Indonesië op korte termijn te bezoeken om de banden tussen beide landen nog eens wat verder aan te halen. Tevens kan de Minister dan nog eens herhalen dat Nederland bereid is dit project financieel te ondersteunen. Dat laatste is in feite het belangrijkste. Tijdens dat bezoek kunnen beleefdheidsbezoeken worden afgelegd aan de Minister van Defensie, Habibi en de Minister President. Het is de bedoeling dat de ambassadeur na zijn bezoek aan Bappenas een verslag stuurt naar Nederland ter bevestiging van het gesprek. Vervolgens zou dan Minister Wijers een brief aan Minister Ginandjar van Bappenas kunnen sturen om hem voor te stellen om Indonesië te bezoeken.

Rahadi Ramalan, tweede man in Bappenas en ex-director van het Ministerie van Research en Technology (tweede man van Habibi in het vorige kabinet) heeft op 31 oktober 1994 een onderhoud gehad met Habibi om hem uit te leggen wat er aan de hand is. Na verluidt zou Habibi geen bezwaar gemaakt hebben tegen de voorstellen.

Naar de mening van RDM heeft dit project bijzondere kansen ondanks de ongewone samenstelling van de aanbieding. Deze zijn gelegen in drie aspecten:

- de Indonesische marine kan vrijwel per direct een tweetal Ocean Going onderzeeboten in dienst stellen.
- de Indonesische kan zich op een nieuwe technologie voorbereiden geboden in een MORAY nieuwbouwboot (en wel in een vorm van eigen keuze)
- RDM kan een commerciële voorsprong verkrijgen middels voordelige exportkredietfinanciering, die door aanbiedingen van concurrerende landen niet (meer) geboden kan worden.

Ik hoop u hiermee van dienst te zijn geweest,

hoogachtend

Mr. [REDACTED] ¹²⁸

136

f 50/11

Ministerie van Economische Zaken
 Directoraat Generaal voor
 Buitenlandse Economische Betrekkingen
 t.a.v. Drs. [REDACTED]
 Postbus 20101
 2500 EC DEN HAAG

BEB	
94087645	
afgeleverd op	afgeleverd voor

Rotterdam, 24 november 1994

Onze ref.: DIR/2512
 Betreft : Onderzeebootproject voor Indonesië

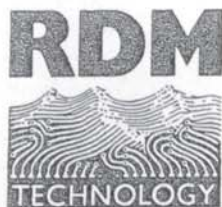
Geachte heer [REDACTED]

Naar wij van onze vertegenwoordigers in Indonesië vernamen, heeft de gevolmachtigd minister van de Nederlandse Ambassade te Jakarta op 7 november 1994 op verzoek van Indonesische zijde een bezoek gebracht aan de onderminister van het Planningsministerie Bappenas.

Dit gesprek volgde op de positieve reactie van zowel de Indonesische Marine als het Ministerie van Defensie op de aanbieding welke RDM in overleg met de Koninklijke marine begin dit jaar deed voor twee Zwaardvisklasse en één MORAY 1400 onderzeeboot. Het doel van bovengenoemd bezoek was de volgende stappen met betrekking tot de aanschaf van deze onderzeeboten te bespreken.

Zoals u bekend is, bezochten in april 1994 Adm. [REDACTED] en Gen. [REDACTED] beide directeur generaal van het Ministerie van Defensie, Nederland om over de mogelijkheden en leveringsvoorwaarden voor onderzeeboten te spreken. Tijdens dit bezoek is onder meer op het Ministerie van Economische Zaken getuigd van de positieve houding van de Nederlandse overheid jegens het project. Ondersteuning van Nederlandse zijde werd in het vooruitzicht gesteld, ook al zou een definitieve beslissing over de omvang daarvan niet meer door het toen demissionaire Kabinet genomen kunnen worden. Door de delegatie is bij dit gesprek een voorkeur voor het twee-plus-één aanbod uitgesproken.

Door het Indonesische Ministerie van Defensie is na laatstgenoemd bezoek rapport uitgebracht aan de President. Volgens onze informatie worden in dit rapport een aantal belangrijke conclusies getrokken.

De Duitse type 209 onderzeeboten worden ongeschikt geacht voor de huidige Indonesische behoefte. Daarentegen wordt gesteld, dat de Zwaardvis boten en ook de MORAY 1400 bij uitstek geschikt zijn voor missies in de Indonesische wateren. Als reactie op dit rapport heeft de President zijn akkoord gegeven om verder met Nederland te onderhandelen.

Na dit akkoord is het project, zoals gebruikelijk, bij Bappenas aangemeld. Bappenas dient nu de budgettering en daarvoor benodigde financiering te regelen. Met dit Ministerie zal nu over de voorwaarden van de export krediet financiering onderhandeld moeten worden.

Deze financieringsaspecten spelen naar onze overtuiging de belangrijkste rol om met Indonesië tot zaken te komen. RDM heeft in haar aanbieding een commerciële financiering aangeboden. Om te kunnen passen in de Indonesische budgetruimte wordt aan Nederland gevraagd de voorwaarden daarvan te verbeteren. In de bijlage is aangegeven wat het verschil is tussen de geboden bankvoorwaarden en het ingeschatte verwachtingspatroon aan Indonesische zijde.

De Nederlandse aanbieding heeft daarom goede kansen omdat Duitsland geen financiering lijkt te kunnen aanbieden. Dit wordt bevestigd door de onderminister van Bappenas. Daarom kan de President zich ook achter de keuze van de Marine stellen, die de Duitse 209 afgewezen hebben ten gunste van het RDM-voorstel. Deze keuze is met opzet onafhankelijk van het Ministerie van Technologie door de Marine genomen.

Voor de opposenten van het Nederlandse voorstel blijft nog het argument van prijsverschillen over. Voor een 209 is een bedrag van ... (.....) geïndiceerd. De MORAY zoals aangeboden is duurder. Het verschil vindt zijn oorzaak in de eenmalige kosten, die voor de MORAY volledig op één boot drukken. De voornoemde Duitse prijs is echter gelijk aan de stuks prijs bij levering van twee MORAY's. Daarbij dient bedacht te worden dat voor de 209 de eenmalige kosten reeds over vele boten zijn afgeschreven, terwijl hetzelfde prijsniveau voor twee MORAY's reeds wordt geëvenaard. Daarmee is de MORAY in principe goedkoper. Onze offerte valt met de twee gebruikte en één nieuwe boot binnen het Indonesische budget, dat oorspronkelijk gebaseerd was op twee type 209 boten.

Ons wordt gemeld dat een delegatie van Bappenas, Defensie, Marine en PT Pal (of Ministerie van Technologie) Nederland zou willen bezoeken om de Zwaardvisklasse boten te inspecteren. Onze vertegenwoordigers aldaar is gesuggereerd dat de Indonesische instanties voor dit bezoek gaarne een uitnodiging per brief zouden krijgen van de zijde van de Nederlandse Overheid. Vertegenwoordigers van Bappenas zouden bij dit bezoek over de financieringsaanpassing kunnen spreken.

Concluderend kan over de ontstane situatie nu naar onze inzichten het volgende worden gesteld:

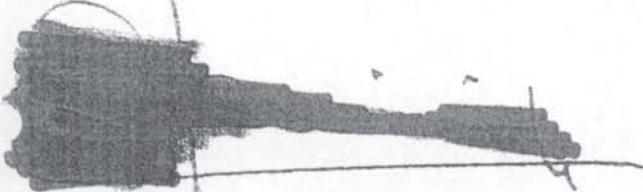

- * De keuze voor de Nederlandse "twee-plus-één optie" is door Defensie reeds gemaakt.
- * Het financieringsaspect is doorslaggevend voor het verkrijgen van de opdracht.
- * De contacten tussen Nederlandse en Indonesische vertegenwoordigers ademen steeds een positieve toon ten aanzien van daadwerkelijke steun voor het project. Het moment lijkt nu aangebroken om daar invulling aan te geven.
- * Met het boeken van deze opdracht is een launching customer gevonden. Daarmee worden de uitgangspunten met betrekking tot het behouden van de onderzeeboot kennis en werkgelegenheid - op de korte zowel als de lange termijn - en de terugbetaling van de ontwikkelingskosten het beste gediend.

Wij zouden gaarne met u willen overleggen over de overbrugging van het nu nog bestaande gat in de financiering en de voorbereidingen en coördinatie van de Indonesische delegatie aan Nederland.

Hiertoe hopen wij op korte termijn een afspraak te kunnen maken.

Hoogachtend,

de Rotterdamsche Droogdok Mij. b.v.

Algemeen Directeur

Bijlage: als genoemd

TELEFAX

29 SEP. 2000

196

144

AAN : Ministerie van Economische Zaken

T.A.V. : Drs. [REDACTED]

FAX NR. : 070 - 379 [REDACTED]

VAN : RDM SUBMARINES b.v., [REDACTED]
 Direct tel. +10-487 [REDACTED]
 Direct fax +10-487 [REDACTED]
 Email [REDACTED]@rdmsubmarines.com

DATUM : 29 september 2000

ONZE REF. : 2000989.JP

BLADEN : 3

Geachte heer [REDACTED]

Ter Informatie zenden wij U een afschrift van het persbericht zoals heden is uitgegeven.

Met vriendelijke groet,

RDM Submarines b.v.

9/0 [REDACTED]

[REDACTED]
Algemeen Directeur

PRESS RELEASE

From : RDM Submarines

Subject : LOI for the purchase of 2 Moray Submarines

The Arab Republic of Egypt has issued a Letter of Intent for the purchase of 2 Moray Submarines, utilizing United States Foreign Military Funding. Litton Ingalls Shipbuilding (USA) will be the main contractor in a consortium with Lockheed Martin Undersea Systems (USA) and RDM Submarines (NL) as main subcontractor teammates.

The Moray is a state-of-the-art Dutch design, grown out of a concerted development of the Royal Netherlands Navy, the Dutch shipdesigner NEVESBU and the Dutch submarinebuilder RDM Submarines b.v.

Lockheed Martin's SUBICS-900 Combat System will be integrated in the Egyptian Morays.

Litton Ingalls will actually build the submarines in the United States, based upon a Technical Data Package provided by Nevesbu and RDM Submarines. In accordance with current regulations, an export license for this TDP will be requested from Dutch Government.

Acting as design authority, and supported by its 70 years of experience in submarine construction, RDM Submarines will supervise the building activity at Litton Ingalls Shipyard.

The Estimated Date of Contract is currently expected in spring 2001.

PERSBERICHT

De Arabische Republiek Egypte heeft met een Letter Of Intent haar voornemen uitgesproken om 2 onderzeeboten van de MORAY-klasse aan te schaffen.

De boten zullen worden geleverd door Litton Ingalls Shipbuilding (USA), als hoofdaannemer van een consortium waarvan verder Lockheed Martin Undersea Systems (USA) en RDM Submarines (NL) als belangrijkste onderaannemers deel uitmaken.

De MORAY is een modern Nederlands ontwerp, voortgekomen uit een samenwerking tussen de Koninklijke Marine, scheepsontwerper NEVESBU en scheepswerf RDM Submarines.

De beide onderzeeboten zullen worden voorzien van het SUBICS-900 Combat System van Lockheed Martin Undersea Systems.

De boten zullen in de Verenigde Staten worden gebouwd bij Litton Ingalls Shipbuilding, op basis van ontwerptekeningen en technische gegevens van NEVESBU en RDM Submarines. Voor dit zogenaamde Technical Data Package zal volgens de gebruikelijke procedure een export vergunning worden aangevraagd.

Met ruim 70 jaar expertise in het bouwen van onderzeeboten zal RDM Submarines b.v. de bouw bij Litton Ingalls Shipbuilding begeleiden.

Naar verwachting zullen de contractonderhandelingen in het voorjaar van 2001 kunnen worden afgerond. Aansluitend zal met de daadwerkelijke bouw zo'n 5 jaar zijn gemoed.

145

Telefaxbericht Facsimile message

Datum Date = 17 oktober 2000

 Aantal pagina's (inclusief dit voorblad)
 Number of pages (include this page) = 8

SPOED!

Aan To

Naam bedrijf Name company = Belastingdienst Douane/cdiu

Ter attentie van For the attention of = Dhr [redacted] / dhr [redacted]

Afdeling Department = Toezicht Veiligheid en Openbare Orde

Telefoon Telephone = (050) 523 [redacted]

Telefaxnummer Facsimilenummer = (050) 523 [redacted]

Van From

Naam Name = Drs [redacted]

Afdeling Department = Exportcontrole en Sanctiebeleid

Telefoon Telephone = (070) 379 [redacted]

Telefaxnummer Facsimilenummer = (070) 379 [redacted]

Opmerkingen Remarks

Beak [redacted], [redacted]

Bijgaand de beslissing EZ/ES inzake de toekenning van een vergunning voor "tijdelijke uitvoer" van twee onderzeeboten naar Maleisië. Bij deze vergunning dient een wederinvoerverplichting opgelegd te worden met een looptijd van een jaar. Met RDM is overeengekomen dat een aanvraag voor ontheffing van de wederinvoerverplichting t.z.t. procedureel behandeld zal worden als een vergunningaanvraag voor definitieve uitvoer.

Gevoegd zijn ook twee inkomende brieven en één uitgaande brief, welke in dit stadium ons inziens volstaan als benodigde documentatie voor het verkrijgen van de vergunning. Brieven plus enkele achterliggende stukken gaan u per post toe, maar ik verzoek u vergunning reeds op basis van dit bericht af te geven.

Met vriendelijke groet,

I. GEGEVENS AANVRAAG

Nummer aanvraag : 1826 6857
 Datum aanvraag : 31-08-2000
 Land van bestemming : Maleisie

 Datum voorlegging : 07-09-2000

 Regime : Militair
 S.G.-post : ML9a
 Goederenomschrijving : Onderzeeboten, Zwaardvis klasse met delen,
 documentatie, gereedschappen en toebehoren
 daarvoor
 Land van oorsprong : Nederland

 Hoeveelheid : 2 stuks
 Waarde + valuta : f [REDACTED]
 Exporteur : RDM Submarines, Rotterdam
 Ontvanger : PSC Naval Dockyard Naval Base, Lumut
 Eindgebruiker : Royal Malaysian Navy
 Eindgebruik : Te gebruiken als trainingsboten

 Aard van transactie : Tijdelijke uitvoer

 Contactpersoon bedrijf : dhr. [REDACTED]
 Tel.nr. : 010- [REDACTED]

II. BESLISSING EZ/ES

Beslissing : Toewijzen / Afwijzen
 Naam : [REDACTED]
 Datum : 17-10-2000
 Handtekening : [REDACTED]
 Hfd/plv Hfd ES : [REDACTED]
 Evt. condities : [REDACTED]

Voorgelegd BVD/ECD

: J□ / N□

met "verloopte" wederom te verplegen
 re fax a.d heer [REDACTED]

24-2-2011

FROM : NAVAL DOCKYARD SDN BHD

PHONE NO. : 03 2024832

Oct. 03 2000 04:02PM P2

PSC- NAVAL DOCKYARD SDN BHD
(Company No 199302-K)

PSC/GMD/4024
3rd October 2000

The Managing Director
RDM Submarines b.v.
21 Heijplaastraat,
PO Box 801,
3000AV Rotterdam
The Netherlands

Dear Sir,

TRANSPORTATION OF SUBMARINES ZWAARDVIS AND TIJGERHAAI TO MALAYSIA

I refer to the contract between the RDM Technology Holdings Group and the Business Focus Group jointly to arrange for the transportation of the submarines Zwaardvis and Tijgerhaai, (previously operated by the Royal Netherlands Navy as submarines S806 and S807) to PSC-Naval Dockyard Sdn Bhd's dockyard at Lumut, Malaysia, with the intention having the boats refitted as training submarines at this yard.

As you are aware, PSC-Naval Dockyard Sdn Bhd (PSC-NDSB) is the successor Company to Naval Dockyard Sdn Bhd and was formed to take over the former Royal Malaysian Navy Dockyard at Lumut when it passed into private ownership in 1996. It is a member of the Business Focus Group of Companies, whose Chairman, [REDACTED] is also the Chairman of the Maritime Working Group Committee of the Malaysian Defence Industry Council.

PSC-NDSB has complete latitude to manage its business in a commercially competitive manner. The transportation of these submarines for refit in Lumut falls within that category and, as such, the company is not required to obtain any specific permission from the Government of Malaysia to do so.

However, as a prominent member of the Malaysian defence industry community, PSC-NDSB has a responsibility to ensure that it conducts its affairs in a manner, which conforms to the international and defence policies of the Government of Malaysia. Therefore it has an obligation to honour the normal protocols, which exist within international defence circles and between friendly countries.

24-2-2011

FROM: NAVAL DOCKYARD SDN BHD

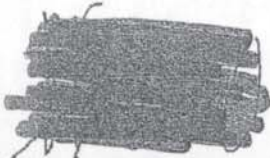
PHONE NO. : 03 2024832

Oct. 03 2000 04:02PM P3

Consequently PSC-NDSB is willing to declare that, should RDM Submarines b.v. be committed by its assurances to the Netherlands export control authorities to return the above mentioned submarines to the Netherlands, permission will be granted for the submarines to leave PSC-NDSB's facility, unless the application of the national laws of Malaysia prohibit such permission at that time. PSC-NDSB also undertakes to use its best endeavours to assist RDM Submarines b.v. in any negotiations with Malaysian authorities, which may be required to facilitate the departure of the submarines from Malaysia.

This declaration will remain valid for as long as the legal ownership of the above mentioned submarines rests with RDM Submarines b.v. It is noted that RDM Submarines b.v. is under obligation to the Netherlands export control authorities to acquire that prior permission to any transfer of legal ownership of the above mentioned submarines and that, to acquire such permission, a new and revised declaration by or on behalf of the competent authorities in Malaysia will be sought.

Yours faithfully
PSC-NAVAL DOCKYARD SDN BHD

Managing Director

Ministerie van Economische Zaken

Aan
 RDM Submarines b.v.
 T.a.v. [REDACTED]
 General Manager
 Postbus 801
 3000 AV ROTTERDAM

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
	2000855.MPB	BEB/DHI/ES 00062078	

Onderwerp
 Vergunning tijdelijke uitvoer m.b.t. Maleisië

Geachte heer [REDACTED]

De aan u gerichte brief van de Managing Director van PSC-Naval Dockyard Sdn Bhd, kenmerk PSCI/GMD/4024 dd. 3 oktober 2000, waarvan ik een kopie ontving, voldoet aan onze wens voor een Maleisische bevestiging van:

1. het feit dat aan het transport van de betrokken onderzeeboten geen overdracht van het eigendom gekoppeld is en
2. het feit dat voor een dergelijke overdracht voorafgaande toestemming van de Nederlandse exportcontrole autoriteiten vereist is.

In het licht van de onder punt 2 vermelde voorwaarde, zou ik graag op korte termijn een brief van u ontvangen, waarin ook u, mede namens de huidige juridische eigenaar van de betrokken onderzeeboten, bevestigt dat, indien overdracht van het eigendom aan de orde komt, u dan wel de huidige juridische eigenaar van de betrokken onderzeeboten daartoe voorafgaande toestemming van de Nederlandse exportcontrole autoriteiten nodig zult hebben.

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
	(070) 379 7658	(070) 379 7392

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	X-400 adres S = EZPOST/C = NL/A = 400NET/P = MIN EZ
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	Internetadres ezpost@minez.nl
Postbus 20101	Telex 31099 ecza nl	

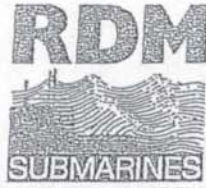
Ministerie van Economische Zaken

De vraag om toestemming zal in dat geval geformuleerd worden als een aanvraag voor ontheffing van de wederinvoerverplichting, welke aan toekenning van een vergunning voor tijdelijke uitvoer gekoppeld zal worden. Bij aanvraag van een dergelijke ontheffing van de wederinvoerverplichting zal alsdan een door de eindgebruiker getekende verklaring omtrent het eindgebruik overlegd moeten worden.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Exportcontrole & Sanctiebeleid

17 okt. 2000

Ministerie van Economische Zaken
Afdeling Export Controle en Sanctie beleid
T.a.v. de heer [REDACTED]
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Rotterdam, 5 oktober 2000

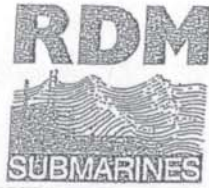
Onze ref. : 20001049.MPB
Betreft : Tijdelijke exportvergunning met wederinvoer verplichting onderzeeboten
Zwaardvis en Tijgerhaai

Geachte heer [REDACTED]

In Uw brief, kenmerk BEB/DHI/ES/00062078 d.d. 4 oktober 2000, bevestigt U dat de verklaring van PSC-Naval Dockyard voor het Ministerie van Economische Zaken voldoende waarborgen biedt om vast te kunnen stellen dat ook aan Maleisische kant bekend is dat voor een eventuele eigendomsoverdracht van de betrokken onderzeeboten nog voorafgaande toestemming van de Nederlandse exportcontrole autoriteiten vereist is.

Van onze kant verzekeren wij U dat, alvorens overgegaan wordt tot het tekenen van een lease-contract, simultaan met een eigendomstransactie, wij een nieuwe exportvergunning dan wel een ontheffing van de bij een vergunning voor tijdelijke uitvoer behorende wederinvoerverplichting zullen aanvragen. Het is ons bekend dat alsdan End-User certificates van de gebruiker en nieuwe eigenaar overlegd zullen moeten worden.

A handwritten signature in dark ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, is located at the bottom right of the page. It appears to be a personal signature rather than a formal stamp.

Ter zekerstelling van het bovenstaande, zullen wij U op de hoogte houden van het verdere verloop van de onderhandelingen en zullen wij U de contracten voor eigendomsoverdracht en lease, vóór ondertekening, aan U ter inzage aanbieden.

Ook dan zullen wij Uw medewerking in deze bijzonder waarderen.

Hoogachtend,

RDM Submarines b.v.

A large, dark, irregularly shaped redacted area covering the signature of the General Director of RDM Submarines b.v.

Algemeen Directeur

RDM Technology Holding b.v.

A large, dark, irregularly shaped redacted area covering the signature of the Chairman and CEO of RDM Technology Holding b.v.

Chairman en CEO

11
11

24-2-2011

15/8
19 OKT. 2000

146

TELEFAX

AAN : Ministerie van Economische Zaken
T.A.V. : Drs. [REDACTED]
FAX NR. : 070 - 37 [REDACTED]
VAN : RDM SUBMARINES b.v., [REDACTED]
Direct tel. +10-48 [REDACTED]
Direct fax +10-48 [REDACTED]
Email [REDACTED]@rdmsubmarines.com
DATUM : 19 oktober 2000
ONZE REF. : 20001093.JP
BLADEN : 2

Geachte heer [REDACTED],

Ter Informatie zenden wij U een afschrift van het persbericht zoals heden is uitgegeven.

Met vriendelijke groet,

RDM Submarines b.v.
[REDACTED]
[REDACTED]

Algemeen Directeur

PERSBERICHT

De onderzeeboten Zwaardvis en Tijgerhaai, eigendom van RDM Technology Holding, worden momenteel bij de werf van RDM Submarines gereed gemaakt voor vervoer naar Maleisië.

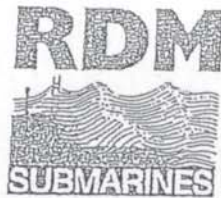
De Maleisische overheid heeft het voornemen haar Marine uit te breiden met een vloot onderzeeboten. Als trainingsboten zijn de Zwaardvis en Tijgerhaai uitstekend geschikt om als eerste voor de Maleisische Onderzeedienst te gaan varen.

De aanwezigheid van Zwaardvis en Tijgerhaai geeft de Maleisische overheid alle gelegenheid om zich uitvoerig op de hoogte te stellen van de kwaliteit waarin beide boten verkeren.

Zodra de Maleisische overheid daartoe heeft besloten, zullen beide boten op een scheepswerf in Maleisië een uitgebreid onderhoudsprogramma ondergaan.

RDM Submarines heeft het transport uitbesteed aan een combinatie van Mammoet Van Seumeren, Smit Transport en sleepdienst Eerland.

Het transportschip Smit Explorer is inmiddels afgemeerd bij de RDM en zal naar verwachting in de laatste week van deze maand naar Maleisië vertrekken.

149
147

Belastingdienst/Douane
Centrale dienst voor in - en uitvoer
Postbus 30003
9700 RD GRONINGEN
t.a.v. de heer [REDACTED]

Rotterdam, 30 juli 2001

Betreft : aanvraag verlenging uitvoer vergunning 1826 6857 2
Documentnr. : 01/709.MPB

Geachte heer [REDACTED]

Op 17 oktober 2000 is door Uw dienst een exportvergunning (met verplichte wederinvoer) afgegeven voor de export van de onderzeeboten Zwaardvis en Tijgerhaai met als bestemming Maleisië.

De tijd, benodigd om te komen tot een (verkoop) contract met de Maleisische overheid, blijkt in de praktijk langer te zijn dan door ons en onze projectpartners in eerste instantie was geraamd. Hierdoor is de aanwezigheid van de twee boten ook na 31 oktober a.s. in Maleisië nog steeds van groot belang voor onze commerciële inspanningen.

Op grond van het bovenstaande verzoek ik U genoemde vergunning (kopie toegevoegd), te verlengen tot 31-10-2002.

Uw medewerking in dit voor ons bijzondere belangrijke project, wordt dezerzijds buitengewoon gewaardeerd.

Hoogachtend,

RDM Submarines b.v.
[REDACTED]
[REDACTED]

General Manager

Bijlage

24-2-2011

681-710 W

Y1 M17

1. SDB
2. BEB

RDM Holding N.V.

150

~~150~~
~~150~~

56/DS/BEB	
Nr.: 107054652	
Ingekomen	reactie vcc
31 OKT. 2002	
Kl.:	
Retro.	

AA

Ministerie van Economische Zaken
 t.a.v. de Secretaris-Generaal,
 de heer drs. [REDACTED]
 Postbus 20101
 2500 EC 's-GRAVENHAGE

30 oktober 2002

→ BEB

per post en
per fax 070-379 [REDACTED]

3/102
→ AIR

Geachte heer [REDACTED]

Met deze brief geef ik de positie van de RDM-Groep weer, zoals ik u deze inmiddels mondeling heb overgebracht.

Zoals bekend heeft een Amerikaans consortium, waar ook de marine van de Verenigde Staten bij is betrokken, bijzonder belangstelling om met gebruikmaking van een data package dat zich in Taiwan bevindt onderzeeboten ten behoeve van die staat te produceren. De regering van Taiwan is contractueel evenwel alleen gerechtigd dit data package aan de desbetreffende Amerikaanse partijen ter beschikking te stellen na verkregen toestemming van Wilton-Fijenoord.

Voor de RDM-Groep is het van het grootste belang dat er onderzeeboten zoals door haar ontworpen worden gebouwd en verkocht. Daarmee wordt de waarde van die ontwerpen bewezen, hetgeen cruciaal is bij het behoud en uitbouwen van haar positie op de markt van onderzeeërs. Voorts gaat de bedoelde toestemming gepaard met een belangrijke financiële vergoeding van de zijde van het Amerikaans consortium.

Bij monde van haar ambassadeur in Nederland heeft de regering van de Volksrepubliek China aan de RDM-Groep laten weten, dat het haar zeer onwelgevallig zou zijn als nieuwe onderzeeërs aan Taiwan worden geleverd die zijn terug te voeren op een Nederlands ontwerp. Deze boodschap heeft ook zijn weg gevonden naar met Ministerie van Buitenlandse Zaken, VNO-NCW en FME en ging gepaard met de sterke suggestie dat een dergelijke levering de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven in de Volksrepubliek China zullen schaden.

RDM Holding N.V.

Curacao, Netherlands Antilles

Phone: +599 [REDACTED] Fax: +599 [REDACTED] E-mail: [REDACTED]@attglobal.net